

Obsah

Úvod	11
1. Alfred North Whitehead (1861–1947)	17
Život a dílo	18
Exkurs: Spor o „metafyziku“	24
Vývoj Whiteheadova celostního pojetí skutečnosti	31
Základní pojmy a kategorie	33
Proces a souvztažnost	33
Zkušenost či zakoušení	34
Kreativita	35
Věčné objekty	36
Aktuální entita jako mikroudálost	37
Prehenze a superjekt	39
Sourůst jako sebetvorba	40
Nexus a societa	41
Pocit'ování, princip souvztažnosti (relativity) a ontologický princip	42
Bůh, počáteční a subjektivní cíl, bipolarita, primordiální a konsekvntní pól	44
Ohlas Whiteheadovy pozdní filosofie a jeho filosofického theismu	49
2. Charles Hartshorne (1897–2000)	57
Život a dílo	57
Hartshorne a filosofické tradice a trendy	63
Hartshorne versus analytická a postanalytická filosofie	68
Hartshornova disertace	79
Hartshornova metafyzika	85
Panpsychismus (psychikalismus)	91
Asymetrie časových vztahů	94
Odlišnosti od Whiteheada	96

3. Hartshorne o Bohu	100
Metafyzika a náboženství	100
Meze atheistického humanismu	101
Rozporuplnost klasického theismu	103
„Novoklasická“ alternativa	104
Bůh jako předmět víry a bohoslužby	106
Naše mluvení o Bohu	109
Specifika Hartshornova filosofického theismu.	112
Bůh jako societa	112
Boží bipolarita jako transcendence oběma směry	114
Absolutní existence a konkrétní skutečnost	118
Pantheistické pojetí vztahu Boha a světa	121
Svět jako stvoření a idea „creatio ex nihilo“	124
Analogie vztahu duše – tělo	126
Jaký je Bůh?	128
Dokonalost jako nepřekonatelnost.	129
Absolutní souvztažnost	130
Boží vědoucnost	132
Božská vševědoucnost a budoucnost	134
Boží Moc.	137
Všemohoucnost ve smyslu nejvyšší tvůrčí moci	138
„Prozřetelnost“ kosmického řádu	140
Boží dobrota	142
Estetická hodnota dokonalé lásky	142
Problém zla a Boží účast na utrpení světa.	145
Boží paměť, zachování hodnot a problém osobní nesmrtnosti	149
Pojetí Boha – Hartshornova revize Whiteheada	156
4. Hartshornova obrana Anselmova filosofického objevu	158
Ontologické argumenty a jejich kritika	158
Hartshorne a Anselm.	161
„Bůh“ jako koherentní idea existuje.	162
Anselmův filosofický objev – jeho deficit a jeho význam.	164
Modální status jako predikát.	170
Bůh a empirie	177
Logika a ontologie	180

Boží „možnost“ jako časová kategorie	183
Doplňující argumenty	187
Logika theismu a náboženství	189
Hartshorne o Barthově interpretaci Anselmova ontologického argumentu	193
Příloha I. Hartshornovy theistické argumenty	197
Příloha II. Hartshornův „nový argument“	199
5. Hartshorne a křesťanská theologie.	200
Hartshorne a modely křesťanského myšlení o Bohu	200
Hartshorne a Akvinský	201
Hartshorne a Tillich	208
Hartshorne a Barth	215
Procesuální theismus v rozhovoru filosofie, theologie a etiky.	222
a) Procesuální theologie	223
Hartshornovy podněty ve filosofické theologii a etice	227
Bůh filosofie kontra Bůh víry?	229
Meze metafyziky	232
b) Hartshorne a barthovci	234
c) Hartshorne a theologie nenásilí	238
Metafyzické implikace symbolu kříže	239
Hartshorne a pacifismus.	241
Metafyzika a theologie nenásilí.	243
Závěr	247
Summary. The Theism of Charles Hartshorne	254
Seznam literatury	257
Primární	257
Sekundární	265
Jmenný rejstřík	279
Věcný rejstřík.	284